

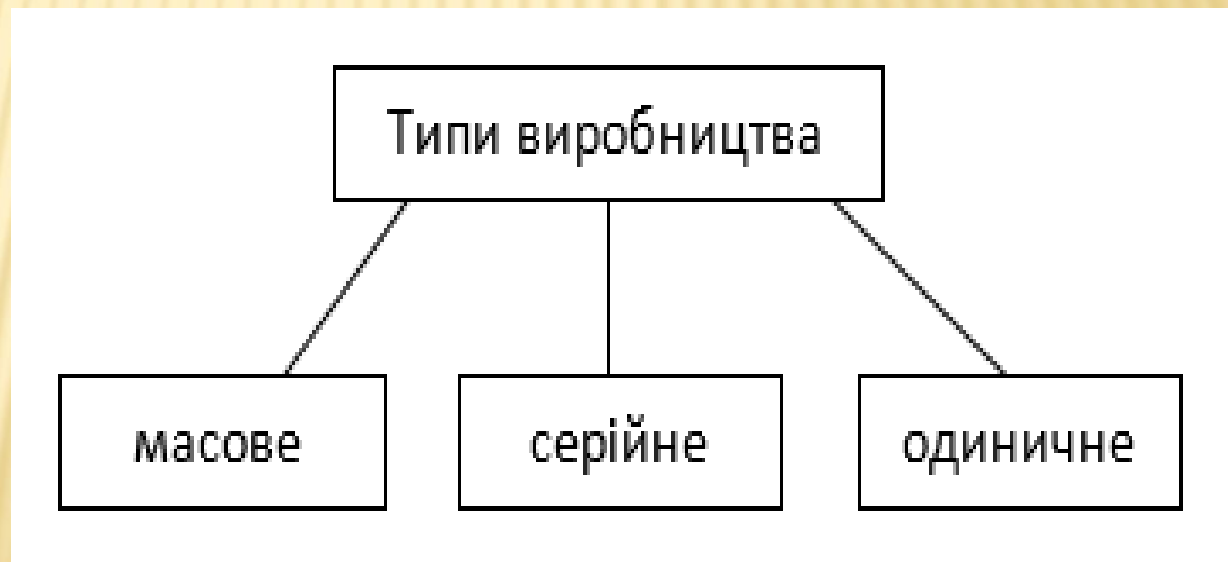
ТЕМА:
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА

ТИП ВИРОБНИЦТВА – ЦЕ КОМПЛЕКСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО РІВНЯ ВИРОБНИЦТВА, ЩО ОХОПЛЮЄ НОМЕНКЛАТУРУ ПРОДУКЦІЇ, ОБСЯГ ВИРОБНИЦТВА, ВИПУСК ОДНОТИПНОЇ ПРОДУКЦІЇ, ХАРАКТЕР ЗАВАНТАЖЕННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ, КВАЛІФІКАЦІЮ РОБІТНИКІВ, СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ.

РОЗРІЗНЯЮТЬ ТАКІ ЗАГАЛЬНОПРИЙНЯТІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА:

- ОДИНИЧНЕ (ІНДИВІДУАЛЬНЕ);
- СЕРІЙНЕ;
- МАСОВЕ.

ОДИНИЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ:
ШИРОКОЮ НОМЕНКЛАТУРОЮ ПРОДУКЦІЇ;
ВИГОТОВЛЕННЯМ ВИРОБІВ В ОДИНИЧНИХ ПРИМІРНИКАХ АБО МАЛИМИ
СЕРІЯМИ;
ЗАСТОСУВАННЯМ УНІВЕРСАЛЬНОГО УСТАТКУВАННЯ;
ГРУПУВАННЯМ РОБОЧИХ МІСЦЬ ЗА ПРИНЦИПОМ ТЕХНОЛОГІЧНО ОДНОРІДНИХ
ОПЕРАЦІЙ;
ВІДСУТНІСТЮ ЗАКРІПЛЕННЯ ПЕВНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА ОКРЕМИМИ ПРАЦІВНИКАМИ;
ВИСОКОЮ КВАЛІФІКАЦІЄЮ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКА ВРАХОВУЄ РІЗНОМАНІТНИЙ
ХАРАКТЕР ВИКОНУВАНИХ РОБІТ;
ВІДСУТНІСТЮ ДЕТАЛЬНОЇ РОЗРОБКИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИГОТОВЛЕННЯ
ВИРОБУ;
ТИМ, ЩО ОБ'ЄКТОМ ПЛАНУВАННЯ, НОРМУВАННЯ, ОБЛІКУ Є ЦІЛКОМ ВИРІБ АБО
ЙОГО ВЕЛИКІ ВУЗЛИ;
ПОРІВНЯНО НЕВИСОКОЮ ВАРТІСТЮ ПІДГОТОВКИ ВИРОБНИЦТВА НОВИХ
ВИРОБІВ.

Серійне виробництво характеризується:

- виготовленням виробів партіями, які періодично повторюються;
- обмеженою номенклатурою виготовлених виробів;
- застосуванням універсального і спеціалізованого устаткування;
- групуванням робочих місць за технологічним і предметним принципами;
- закріпленням за робочими місцями обмеженої кількості детале-операцій;
- середньою кваліфікацією працівників;
- детальною розробкою технологічних процесів;
- об'єктом планування, нормування, обліку вузлів і деталей виробу;
- відносно більшими витратами на підготовку виробництва нових виробів, порівняно з одиничним типом виробництва.

Основним завданням виробництва серійного типу є забезпечення періодичності виготовлення виробів відповідно до плану за повного та надмірного завантаження устаткування, площ та робітників.

Масове виробництво має такі особливості:

- вироби виготовляють у великих кількостях;
- застосовують спеціалізоване і спеціальне устаткування, пристрої та інструменти;
- робочі місця розміщують за ходом технологічного процесу обробки виробів (предметний принцип);
- робочі місця спеціалізуються на виконанні однієї будь-якої операції;
- технологічний процес розробляють детально;
- об'єктом планування, нормування та обліку є деталі, операції;
- робітники можуть мати порівняно невисоку кваліфікацію;
- підготовка виробництва нових виробів потребує найбільших витрат (порівняно з іншими типами виробництва).

Концентрація — це процес зосередження виробництва, робочої сили, засобів праці на великих підприємствах, тобто процес усупільнення виробництва через збільшення обсягів випуску продукції.

Концентрації виробництва на підприємстві можна досягти так:

- збільшенням кількості машин, устаткування, технологічних ліній попереднього технічного рівня;
- застосуванням машин і устаткування зі збільшеною одиничною потужністю;
- одночасним збільшенням машин (устаткування) як попереднього технічного рівня, так і сучасного.

Диверсифікація означає одночасний розвиток різних, невзаємопов'язаних видів виробництва, розширення номенклатури та асортименту вироблюваної продукції в межах одного підприємства.

Диверсифікація відображує процес розширення його підприємницької діяльності.

До переваг концентрації належать такі:

- ці підприємства є основними провідниками НТП, адже мають можливість здійснювати весь цикл «наука — виробництво»;
- на цих підприємствах створюються кращі можливості для застосування найдосконаліших форм організації праці на виробництві;
- економніше використовують матеріали і паливо;
- зі збільшенням обсягу виробництва знижуються постійні витрати на нього, що призводить до зниження собівартості виробництва продукції;
- досягається значний ефект від застосування ЕОМ.

Спеціалізація як суспільна форма організації виробництва — це процес зосередження випуску певних видів продукції в окремих галузях, на окремих підприємствах та в їх підрозділах.

Основні переваги спеціалізації:

- це міцна основа для механізації та автоматизації виробництва;
- на спеціалізованих підприємствах, зазвичай, вища якість продукції, ніж на звичайних;
- більше можливостей для застосування продуктивної техніки і технології та ефективного їх використання;
- досягається зменшення витрат на виробництво продукції вищим рівнем механізації та автоматизації праці, застосування кваліфікованішої робочої сили;
- зумовлюється необхідність об'єктивного розвитку стандартизації та сертифікації виробництва.